

rents per conèixer a peu la diversitat natural i cultural de les muntanyes de les Gavarres. Se n'hi afegeixen, però, dues més: una per fer en BTT i una altra –que en realitat no és cap ruta– en què es presenten nou indrets que queden fora dels itineraris, però que tenen elements patrimonials interessants i als quals s'arriba bé en cotxe. I, com a llibre d'itineraris que és, ofereix al lector un mapa, fotografies i informacions sobre l'accés, la distància, el temps i la dificultat de cada proposta.

Tal com hem dit abans, però, hi ha un plus en aquesta guia: el coneixement que tenen de l'entorn de les Gavarres les persones que han participat en la redacció del text. I aquest plus es projecta en cada pàgina, des del principi fins al final. La introducció, per exemple, no és un text breu –s'acosta a la cinquantena de pàgines, una tercera part del volum– i no parla superficialment del territori, no: després de fer-ne una breu descripció, dedica 20 pàgines a parlar del patrimoni natural –l'apartat de flora i vegetació és esplèndid– i 15 al patrimoni cultural.

D'altra banda, a les mateixes rutes –que formen el nucli del llibre– també s'hi veu aquest valor afegit que hi han projectat els autors. Cada itinerari forneix el lector d'una informació preciosa sobre els elements que va trobant

mentre transita pel massís: aquesta informació pot remetre al món de la literatura, a la crònica social, a la prehistòria, a la història i a la microhistòria, a la geologia, a l'aprofitament dels recursos, a les formes de vida, a la toponímia, a l'economia, a la vegetació, a les agressions al territori, als cursos d'aigua, a les llegendes, a la fauna o simplement al paisatge. D'aquesta manera, cada ruta es converteix –d'una manera entenedora– en una via de descoberta del massís de les Gavarres, en un camí pausat de penetració en aquest petit univers. Un univers que sortosament, gràcies a iniciatives com aquesta, és cada vegada menys oblidat.

Pitu Basart

Absents ben presents

FERRERÓS, Joan.
Benvolguts absents II.

Regidoria de Cultura
de l'Ajuntament de Figueres /
Editorial Empordà.
Figueres. 2004.

Aquest volum, continuació del publicat l'any 2002, aplega les semblances biogràfiques de vint-i-set personatges figuerencs que l'autor va presentar en la secció del mateix títol del *Setmanari de l'Alt Empordà*,

seguint la sèrie iniciada a la revista el gener de l'any 2000. Amb els dos volums de l'obra Joan Ferrerós ens aproxima a cinquanta-set personatges empordanesos, figuerencs la major part d'ells, que han tingut una certa importància en la vida de la ciutat, majoritàriament en el món de la cultura, si bé hi ha persones d'activitat i significació molt diversa.

Certament, com en qualsevol antologia, a gust d'alguns hi mancaran personatges que tingueren un pes inqüestionable en la vida ciutadana, mentre que en opinió d'altres potser alguns dels protagonistes retratats en aquests dos interessants volums no acumularen mèrits suficients per figurar entre els escollits. Aquest és el risc de l'autor en fer la tria, però en qualsevol cas el conjunt de biografies comprimides en la cabuda d'un article recorden una sèrie de persones, totes elles desaparegudes, que varen deixar una empremta profunda en la vida de la ciutat i que, d'una manera o altra, en

varen escriure la història. Un dels mèrits de Ferrerós rau a haver usat els testimonis orals dels qui els conegueren per reconstruir la vida dels personatges, alguns dels quals varen morir fa ja alguns anys sense deixar obra escrita, artística o material significativa però en el seu moment foren imprescindibles a la ciutat, com és el cas, per esmentar uns exemples, de Narcís Sala, Joan Alsina o Lluís Vega.

Al costat de figures tan conegudes com Salvador Dalí, Met Miravittles, Frederic Marès, Alexandre Deulofeu, Ramon Reig i alguns altres, la fama dels quals ha traspasat el Fluvià, al recull també hi trobem retratats amb aproximació remarcable i entranyable una sèrie de personatges –«empordanesos menors», en podríem dir– que mai tindran dues ratlles a la *Gran enciclopèdia catalana* però que foren molt importants per a la vida cultural, social i econòmica de la ciutat i de la comarca en la segona meitat del segle XX.

Aquest és el gran encert d'aquests dos volums: evocar amb estil àgil, planer i atractiu –i per tant eficaç– un conjunt de ciutadans figuerencs absents abans que el seu record, en un país desmemoriat de mena, es vagi diluint en el temps, i fer-ho amb mal dissimulat afecte, com ho fa Joan Ferrerós.

Eduard Puig i Vayreda